

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De facultate eligendi confessorem. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tatio. Nam esto, Ecclesia mota fuerit ad prohibenda lactinia in Quadragesima: quia à carnibus trahunt originem: noluit tamen in omnibus anni ieiuniis prohibere: ne vehementer emungens sanguinem eliceret. Illa verò exclusiva, tantum cuius mentio fit in Bulla. Apostolica est ob consuetudinem alibi in Hispania, & quibusdam Gallie partibus vigentem, ut inquit Nauarr. cap. 21. n. 15. abstinenti à lactiniis in omni ieiunio, vel ad tollendos serculos, qui oriri possunt ex vltu ouorum, & lactiniorum in illis diebus, dum quis dubius, & anceps est, an sit, vel non sit consuetudo edendi lactinia, cuius anxietas quietem operatur securitas orta ex hoc Bulla privilegio. Valquez 1. 2. r. 2. disp. 177. c. 6. n. 54. Ioan. Sanch. disp. 51. sect. n. 19. testatur, in Hispania nullam esse consuetudinem, quæ obligare possit. Nam, cum consuetudo introduci, & confirmari debeat à maiore parte Communitatis, & maior pars Communitatis in Hispania ex privilegio Cruciatæ vescatur ouis, & lactiniis in omni ieiunio extra Quadragesimam, efficitur, nullam vigere consuetudinem posse abstinenti ab ouis, & lactiniis. Ad illud verò, quod obiciebatur de essentia ieiunij, respondeo, essentiam ieiunij esse abstinentiam à carnibus, vt carnes distinguuntur à piscibus, non ab ouis, & lactiniis, nisi in Quadragesima, semoto privilegio, & in aliis ieiuniis ratione consuetudinis. Vnde, cum præcipitur ieiunium, directè dicitur abstinentia à carnibus vbiq; & à lactiniis iure communi in Quadragesima, & in aliis diebus ieiunij, dum inualuerit interdicere consuetudo. Strandum ergo est consuetudini ciuitatis, oppidi, vel provincie, de qua nihil certum statueri possit, cum ex factò pendeat. Solum aduocari non Nauarr. & communi sententia, consuetudinem præscribi quadraginta annis, ex cap. de consuetudine. His positis.

4. Privilegio Bullæ permittitur, vt in diebus Quadragesimæ, & in omnibus aliis diebus prohibitis omnes fumentes Bullam possint ad libitum vesci ouis, & lactiniis: sed non lardo, aut lagimine, vulgò, *mantea de puerco*: his enim non licet vti, nisi in illis partibus, vbi consuetudo fuerit concepta, & sicut fertur esse in Gallia, & Pona, propter olei penuriam.

5. Circa quod privilegium obserua primò, tibi non prodesse extra regna Hispaniæ existenti, tamen in Hispania Bullam succipiens: quia sic canetur in Bulla Latina his verbis: *Item, vt dicto anno durante, in omnibus, & singulis regnis, &c. & non extra illa*. Et quamuis Commissarius in Bulla Hispanica contineat hanc limitationem: standum est Bullæ Latinæ, quam non potest ipse se transcribere, vt substantiam privilegij mutet.

6. Secundò obserua, ab hoc privilegio excipi Patriarchas, Episcopos regulares, Presbyteros, &c. pro diebus quadragesimalibus tantum. Vnde in reliqua parte anni esse licebit ouis, & lactiniis vesci, siue iure scripto, siue ex consuetudine vesci prohibeantur. Nomine, *Regulares*, omnes Religiosi vtriusque sexus comprehenduntur: sed non Nouitij, qui in odiosis, qualis est hæc restrictio, nomine Religiosi non veniunt, ideoque vesci possunt ouis, & lactiniis, sicuti seculares, virtute huius privilegij, vt bene notauit Cordub. lib. 1. q. 30. aliis relatis Rodrig. in Cruciat. §. 6. n. 9. Fœminæ item votis solèmbus non abstricte, nullamq; seruantes claustrum, vulgò dictæ, *Beate & Eremitæ*, nullis Religiosis, & obedienciæ regulis alligati, & Commendatarij vxorati, qui non sunt verè Religiosi, etiam seruet modum aliquem Religiosis, vt docet S. Thom. 2. 2. q. 186. art. 4. ad 3. codè privilegio Bullæ gaudere possunt. Denique, stantur hoc privilegio Commendatarij militares S. Ioannis, & omnes Presbyteri hexagenarij, vt expressè habetur in dicta Bulla.

7. Superest dicendum, an supra dictæ perionæ exclusi à privilegio edendi oua, & lactinia in Quadragesima, illis vesci possint in Dominicis diebus: Supponit questio, ab hoc privilegio licitè non esse illis Dominicis vesci ouis, & lactiniis ex can. illo 56. sextæ Synodi generalis, iuxta Ouadi declarationem: sicque videtur consuetudine receptum: tamen sciam, viros doctos, vt notat Palacios in 4. disp. 15. disp. 8. Emman. Rodrig. §. 6. n. 3. asseruisse, nullo iure Dominicis prohibita esse oua, & lactinia: quia hæc Dominica non videtur comprehendi in Quadragesima, siquidè absq; illis quadragenarius numerus cõpletur.

Negant plures Bullæ privilegium prodesse: sic Anglii. q. 9. de abstinentia à cibo. difficult. 7. Rodrig. in explicat. Bullæ, §. 6. n. 8. vbi affirmat, se audiuisse à Commissario sic Pontificem cõsultum de hac re respondisse. Villalob. clausul. 7. n. 11. Henriq. lib. 7. de indulg. c. 13. n. 10. Th. Sanch. lib. 4. c. 11. n. 53. Ioan. Sanch. disp. 51. n. 25. vbi testatur, vidisse declarationem Greg. XIII. de hac re. Et inde sumitur præcipuum fundamentum huius sententia: nam, etiam privilegium extendi non possit ultra voluntarè concedentis, Pontifex concedens hoc privilegium declarat, ad Dominicis Quadragesimæ non extendi posse. Deinde, quia vt constat ex c. *Denique*, disp. 4. ea, quæ origine trahunt à carnibus, prohibitis carnibus prohibita esse censentur. Denique, quia nomine *quadragesimalium dierum*, secundum stylum & communem vium Dominicis dies videntur comprehendi.

8. Nihilominus Cordub. in sum. q. 8. fol. 437. Palacios in 4. disp. 15. disp. 8. fol. 127. Nufio Cabezaudo 1. de penit. in exposit. Bullæ, §. 8. sub 5. Llamas 3. p. c. 5. §. 26. in fine. Anton. Gomez in explicat. Bullæ clausul. 7. n. 7. Villalob. n. 11. & quam plures alij Magistri

fatis probable existimant, privilegium Bullæ pro Dominicis prodesse. Primò, quia per dies quadragesimales non intelliguntur Dominica, ex Gregor. in c. *Quadragesima de consecrat. disp. 5.* iuncto c. *Denique*, disp. 4. Nam esto, antiquitus Quadragesima dies Dominicis comprehenderet, teste Speculatore in *ration. diuinor. Offic. lib. 6. c. de Dominica prima Quadragesimæ*, & colligitur manifestè ex dicto c. *Quadragesima*. quia Quadragesima incipiebat à prima Dominica. At Gregor. in dicto c. *Quadragesima*. dies Dominicis à Quadragesima subtraxit, & loco illorum addidit quatuor dies Dominicæ Quinquagesimæ, & duos ex hebdomada sancta. Ergo pro Dominicis privilegium Bullæ prodesse poterit. Secundò, in aliis ieiuniis per annum prodesse Bullæ privilegium. Ergo prodesse poterit in Dominicis Quadragesimæ, qui non sunt dies ieiunij, sed solum abstinentia. Tertio, quia Quadragesima specialiter excluditur ab hoc privilegio in reuerentiam ieiunij à Christo Saluatore nostro exhibitari: dies Dominici hoc ieiunium non representant: siquidem in illis non ieiunatur. Ergo in illis locum non habet privilegij exclusio. Quarto, & præcipue, quia Bulla Latina, ad cuius normam Hispana intelligenda, & regulanda est, tantum excludit à privilegio ieiunia Quadragesimæ, sub quibus manifestum est, dies Dominicis non comprehendendi. Verba Bullæ Latinæ concessæ à Gregor. XIII. die 5. Martij, anno 1574. cuius tenorem successores Pontifices sequuntur, hæc sunt: *Insuper declaramus, intentionis nostræ fuisse, & esse, sub indulto vescendi ouis, & lactiniis Prelatos, Archiepiscopos, aliosque Superiores, & inferiores, necnon alios personas ecclesiasticas regulares, & qui in ordine Presbyteratus fuerint seculares, extra quadragesimalia ieiunia tantum in omnibus aliis temporibus, & ieiunij totius anni comprehensos esse, & ipsis extra dicta tempora quadragesimalia, eis vti licere*. Ecce quomodo Pontifex permittit illis perionis, extra ieiunia quadragesimalia vti ouis, & lactiniis. Ergo poterunt illis vesci in Dominicis. Neque obstat, quòd Commissarius transcribens Bullam solum dixerit, *tan solamente en los dias de Quadragesima*: quin addiderit, *ieiunij*: quia, cum in rigore solum dies ieiunij sub Quadragesima comprehendantur, vt probatum est: satis intellexit, solos dies ieiunij explicari illis verbis. Non enim Commissario permillum est mutare privilegium plumbeæ, cum ex Latino idiomate in vulgarem linguam vertit, quinimò, vt testatur Emmanuel dicto §. 6. n. 8. Nauarr. c. 27. n. 62. in casum referuatur Bullæ Cœnæ incidere, si substantialem faceret mutationem. Ergo Commissarius per dies quadragesimales non potest dies Dominicis intelligere, cum Bulla Latina solos dies ieiunij intelligat.

9. In hac questione dicendum existimo, in rigore hanc secundam sententiam probabilem esse, & secuta conscientia sequi posse, quousque illa prædicta declaratio Pontificis, quam Doctores referunt, authenticè publicetur, & iuridicè constet.

PUNCTVM VIII.

De facultate eligendi Confessorem.

Privilegij summa sic habet: *Item, paraque con mas puridad, y limpieza de sus conciencias puedan hacer oracion, concede su Santidad à todos los susodichos, que puedan elegir por Confessor qualquier Presbytero secular, o regular, de los aprobados por el Ordinario, el qual les pueda absolver una vez en la vida, y otra en el articulo de la muerte, de qualesquier peccados, y censuras, aunque sean de los reservados, y referuadas à la Sede apostolica, y de los declarados en la Bula de la Cena Domini, excepto del crimen y deliro de la heregia, y de la censuras, y peccados ne referuados à la Sede apostolica, los puedan absolver tantas, quantas voces los confessaren con penitencia saludable, conforma à las culpas. Y en caso que sea necesario satisfacion para conseguir la dicha absolucion, la hagan por sus personas, y auiendo impedimento, la puedan hacer sus herederos, o otros por ellos.*

§. I.

Qui Confessarius, & qualiter absoluere, possit à peccatis referuatis habentem Bullam.

1. Confessarius debet esse approbatus ab Ordinario, & à quò Ordinario.
2. Parochus, dum Parochus est, vbi libet eligi potest.
3. Approbatus per examen, vel aliis, qualiter eligi possit.
4. Qualiter regulares eligi possint.
5. Hic Confessarius re absoluere potest ab omnibus peccatis referuatis Sedi apostolica semel in vita, & semel in morte.
6. An à peccatis referuatis Pontifici, si occulta sint, possit sepe absolui? Affirmat Sanch.

7. Verius videtur semel tantum absolui posse.
8. Fit satis oppositio fundamento.
9. Nomine articuli mortis presumpsit intelligitur.
10. Quid operetur hoc privilegium.
11. In articulo mortis non tenetur sumere Bullam, ut absoluaris a reueratis.
12. Pro omnibus peccatis, excepta hæresis, est privilegium.

Expressè bulla requirit, debere esse confessarium ab Ordinario approbatum: sed quia ordinarius esse potest, vel loci, in quo fit confessio, vel penitentis, vel confessarii, ideo non est certum, à quo approbatio danda sit. Probabilis existimo, necessariò esse concedendam ab ordinario confessarii: quia est actus iurisdictionis in confessarium exercitæ, ut dixi *tractat. de penitentia, part. 17. §. 3.* Neque reputo improbabilem sententiam Henrici. *l. 7. de indulgentiis, cap. 12. num. 4. & in comment. libr. O. Emmanuel Sa verbo Confessor, num. 6. de edition. gemina.* asserentium, cuiuslibet Ordinarij. siue loci, siue penitentis, siue confessarii approbationem sufficere: quia nec bulla, nec concilium limitant. Non est igitur à nobis in hoc privilegio, quod latè debet interpretari, limitatio adhibenda.

2. Hinc infero, parochum, dum parochus est, eligi posse vbi libet virtute bullæ, sicuti dixi *dicto punct. 17. §. 2. num. 7. & 8.* quia vbi libet est parochus, & beneficium retinet, ratione cuius cenet Concilium, esse idoneum ad confessiones audiendas. At si parochus à beneficio remouetur, vel illud renunciet, si aliam non habeat approbationem, nequaquam eligi poterit: quia eius approbatio beneficio annexa est, ut latius probaui *tract. de penitent. dicto punct. 17. §. 4. num. 1.* Quicquid contra sentiat Villalob. *in explic. cruciat. tr. 27. claus. 9. §. 1. in fine.*

3. Infero secundò, si per examen sacerdos approbatus sit, durante approbatione eligi potest, ut de se conitat, tametsi approbatio solùm pro limitato tempore fuerit concessa: quia verè est approbatus. Finito verò illo tempore non est censendus approbatus, ut probaui *dict. §. 4. num. 2.* tametsi Sebastian. de Acoita *in Cruciat. quest. 39. in fine.* contrarium sentiat: inquit enim, confessorem expositum in aliqua parochia, loco, vel diocesi pro certo tempore, transacto illo tempore, etiam si licentia non reformetur, posse eligi per bullam, quia expositus ad tempus simpliciter est approbatus ab Ordinario, quousque ex causa legitima reprobetur, & indignus iudicetur. Contentit ex parte Rodrig. *§. 9. n. 33.* loquens de religiosis, quos dicit posse eligi virtute bullæ, si approbati sint ab Ordinario pro limitato tempore, eo, transacto, quando hæc limitatio apponitur ad vexationem eis faciendam (quod non est præsumendum: secus si ut curam, & diligentiam adhibeant in studendo: quia non fuerunt iudicati satis sufficientes, nisi ob spem nouæ diligentie in studiis adhibendæ. Quòd si sacerdos ad viros, & non ad fœminas approbatur, vel ad certum genus personarum, esto, plures censent, & satis probabiliter non posse ab alijs per bullam eligi; contrarium, ut probabilius, firmamus, *§. 2. num. 10.* eò quòd in ipso verbo bullæ verificentur: siquidem eligitur ab ordinario approbatus.

4. Qualiter autem religiosis, & sæcularibus approbatio semel concessa reuocari possit, & effectum reuocatio habeat, tradidimus *dicto tract. de penitent. p. 17. §. 4.* Illud aduerto regulares semel approbatos in vnicò Episcopatu, eligi posse virtute bullæ in illo Episcopatu, siue iustè, siue iniuste approbatio reuocetur: quia bulla Latina sic habet: *Quoad regulares sufficiat, quod talis confessor fuerit semel approbatus.* & notauit Rodrig. *§. 9. n. 31. & 32.*

Hic igitur confessarius approbatus, & à te electus poterit te absolueri ab omnibus peccatis, quæ Sedi apostolicæ reueratis non sunt, toties, quoties, durante anno in ea incidis: à reueratis vero Sedi apostolicæ, excepto crimine hæresis, semel tantum in vita, & semel in morte potest, quia sic cauetur in bulla; & late, & eruditè probat Acoita *quest. 63. & seqq.*

5. Sed est difficultas, an hæc vnica absolutio intelligenda sit de peccatis eiusdem speciei, & non de peccatis in specie diuersis. Non enim desunt, qui arbitrentur, de peccatis eiusdem speciei intelligi debere. Quare si in peccata diuersæ speciei labaris, credant, te posse pluries absolutionem obtinere. Sed est sententia improbabilis absque vlla apparenti ratione, & contra bullæ tenorem: tantum enim concedit, ut à reueratis Sedi apostolicæ semel in vita, & semel in articulo mortis absolui possis. Si autem pro diuersitate peccatorum obtinere absolutionem posses; non semel tantum, sed pluries posses eam absolutionem obtinere, deberetque bulla latè dicere, ut posses semel in vita, & in morte à quolibet peccato reuerato obtinere absolutionem: cum autem id non exprimat; sed potius dicat, ut semel absolui possis, efficitur manifestè, obrepta absolutione à reueratis, nulla ratione te posse virtute illius bullæ aliam à reueratis obtinere. Atque ita tenet Rodriguez *§. 9. numer. 35.* Aco-

ita *quest. 70.* Villalob. *clausul. 9. §. 2. numer. 5.* Dixi virtute illius bullæ: nam, si aliam suscipias, ut suscipere potes; sed non plures, potes iterum in vita, & in morte absolui, siue ab eisdem peccatis specie, siue à diuersis.

6. Sed, quid, si illa peccata Pontifici reuerata occultata sint neque ad forum contentiosum deducta, poterint absolui non semel tantum, sed toties, quoties? Affirmat Thom. Sanchez, *l. 4. in Decalog. c. 54. n. 27.* Quia iam illa peccata non sunt Pontifici reuerata, sed Episcopis, quibus ex Trident. concessa est facultas absoluedi ab omnibus casibus occultis, quæ facultas, cum generalis sit, & omnibus Episcopis ob eorum dignitatem facta, pontificiam reuerationem videtur de medio tollere, sicuti si Episcopus sua constitutione synodali casus si bi reueratos omnibus parochis concederet, reuerationem tolleret: quia non ex delegatione, sed iure ordinario illis ea facultas comperet.

7. Nihilominus, etsi sententia prædicta probabilis sit, oppositam probabiliorè censo cum Henriquez *l. 6. de penitentia c. 14. quest. 7.* Bannes *2. 2. quest. 64. artic. ultimo. ad finem.* Mouerit: quia hi casus non committuntur Episcopis, tanquam Ordinarijs, sed tanquam sedis apostolicæ delegatis, ac proinde non desunt eis casus pontificij, & Pontifici reuerati: quia nemini alteri competunt iure ordinario; sed ex delegatione. Neque obstat, Episcopos eorum absolutionem delegare posse, possunt utique: quia ea delegatio est perpetuò annexa dignitati, ac proinde tanquam ordinarià delegari potest.

8. Ad fundamentum oppositum respondeo, prædictos casus comperere Episcopis iure specialis delegationis, & non ordinario; ideoque reuerationem non perdere. Secus esset, si constitutione synodali omnibus Parochis comperent episcopales casus, cessaret reueratio: quia iure ordinario eis comperet, & non iure specialis delegationis, cum Episcopi potestatem non habeant constituendi delegatos lege generali.

9. Nomine articuli mortis, pro quo hoc privilegium conceditur, non solùm verus articulus, sed præsumptus, seu probabilis intelligitur, ut bene alijis relatis docuerunt Rodrig. *in Cruciat. §. 9. n. 38.* Anton. Gomez *ad decimam clausulam. n. 41. & 14.* Villalob. *claus. 9. §. 2. num. 7.* Acoita *quest. 71.* Suarez *de penitentia. disp. 26. sect. 4. n. 3.* Et ratio videtur manifesta: nam si solùm pro mortis articulo vero hoc privilegium concessum esset, vix eo uti posses, ne scies, an infallibiliter sis moriturus, sapèque periculo nullitatis absolutio exponeretur. Deinde sumentibus aliam bullam eodem anno idem privilegium absolutionis conceditur. Ergo signum est, non de vero articulo, sed de præsumpto intelligi concessionem; semel autem eo privilegio utens, nequis iterum eo gaudere, durante anno, tametsi in periculo mortis incidat, nisi aliam bullam sumas, ut sumere potes: quia bulla expressè restringit, ut semel tantum eo uti possis: secus esset si eam non appouisset restrictionem.

10. Quòd si inquiras, quid operetur hoc privilegium absoluedi à reueratis in articulo mortis; siquidem iure communi in eo articulo nulla est reueratio iuxta text. in *c. Pastoralis de officio Ordin. c. 1. eos qui de sentent. excomm. in 6. & Trident. sess. 14. cap. 7.* Facillè responderetur operari quidem hoc privilegium, ut possis in eo articulo à quolibet approbato absolui præsentè proprio Sacerdote, quod secundum probabiliorè sententiam licitum non erat. Secundò, ut sic absolutus maneat tam à peccatis quam à censuris, ut non tenearis postmodum, si mortem effugas, coram superiore comparere: quam obligationem subires, si ex hoc, vel simili privilegio absolutionem non impetrasses; sed solùm ob vrgentem necessitatem, iuxta text. in *c. eos qui de sentent. excomm. & tradit. Suar. de penit. disp. 30. sect. 3. à n. 5.* Sanchez *l. 2. Decalog. cap. 13. num. 31. & 32.* Villalob. *claus. 9. §. 2. num. 7.* Anton. Gomez *claus. 10. num. 16. & alij.*

11. Vnum tamen placet aduertere cum Sanch. *l. 2. summ. cap. 13. numer. 14.* te in articulo mortis constitutum, & casus habentem reueratos obligatum non esse sumere bullam, ut ab eis absoluaris: sed poteris à quouis confessore absolui; cum obligatione tamen comparandi, si absolutio fuit à censuris reueratis Pontifici, ex text. in *c. eos qui de sentent. excomm. in 6.* Quia nemo tenetur querere privilegium; sed potest uti beneficio communi iuris. Excusaberis postmodum ab obligatione comparandi, si sumpta bulla per Confessorem electum absoluaris, ac si nunquam absolutus esses: quia ex privilegio vices superioris gerit, ut bene notauit Sanchez *dicto l. 2. in Decalog. c. 13. n. 32.*

12. Quod ad peccata attinet, ad omnia extenditur dictum privilegium, crimine tantum hæresis excepto, ob eius grauitatem, Hæresis autem intelligi debet exterior; nempe quæ ipsomet actu exteriori declaratur, & manifestetur, ut latè expendit Sanch. *l. 2. in Decalog. cap. 10. & 11.* & nos diximus *tr. 4. de fide, vbi de hæresis eiusque absolutio.* Reliqua verò peccata, quantumvis grauissima, & esto, commissa sint post bullam acceptam

ceptam: quinimò esto, fuerint commissa fiducia absolutiois obtinenda per Cruciatam, possunt absolui, sicuti dixi tract. precedenti. punct. ult. de Iubileo: quia nulla est facta in prædicto privilegio limitatio. Ergo absque fundamento adhiberetur, argum. text. in cap. Solita sunt. de maior. & obedienc. cap. Porro. cap. Clem. & plantare. de privilegio. id eo quod cum Pontifex intendit, ne privilegium profici delinquentibus, ex illius fiducia id exprimit, ut videri potest in Bulla compositionis, & pluribus comprobatur Nauat. de Indulgent. notab. 30. numer. 7. Cordub. lib. 5. de indulgent. quest. 37. proposit. 3. Cum ergo in presenti id non exprimat, manifestum est; privilegium prodesse: & ita; præter Doctores ibidem relatos, docent Suar. tom. 2. de relig. lib. 6. c. 13. Sanch. in Decal. lib. 4. c. 58. n. 18. Ioan. de Salas in manuscriptis, q. 2. de exposit. Cruciat. Cordub. lib. 5. de indulgent. q. 37. & 74. Villalob. claus. 9. Bulla. n. 19.

§. II.

An Religiosi aliorum Ordinum à Societate virtute Bullæ absolui possint à peccatis eorum Superioribus referuatis.

1. Affirmant plures, & quibus probent.
2. Negant alij probabilius.
3. Expenduntur aliquæ rationes, quibus alij suam sententiam firmant.
4. Displicent prædictæ rationes.
5. Fit illis satis.
6. Decisio questionis.
7. Quia dicendum de Nouitiis.

Plures Doctores non infimæ notæ sentiunt, posse Religiosos, sicuti sæculares, virtute Bullæ eligere Confessorem, qui eos, in consulto Prælato, à referuatis absoluat. Sic docuerunt plures Magistri Salmaticenses de hac re consulti, teste Villalob. tract. 25. claus. 9. n. 11. Basil. de Leon. in Manuscript. in explic. Cruciatæ. q. ult. Eusebius de Herrera Augustinianus de statu religioso. dec. 9. per. 101. Ioan. Sanch. in select. disp. 43. n. 20. in fines. & n. 13. §. Fætor. & probabilem reputat Cordub. de indulgent. quest. 49. Emman. Rodriguez in explicat. Cruciatæ. §. 5. n. 24. & 25. Fundamentum est: quia Bulla æque Religiosis, ac sæcularibus concedit facultatem eligendi Confessorem, sicuti & alia indulta, Indulgentias, & privilegia. Nam in ipsa Bulla habetur: in Monasteriis, etiam Mendicantium, si pro quolibet denario Religiosorum militem mittant: si minus de suis bonis liberaliter erogauerint; Indulgentiam plenariam consequantur. Quibus autem indulgentia conceditur, concessa est facultas eligendi Confessorem, ut constat ex illis verbis. Item cunctis in Santidad à todos los susodichos, &c. At hæc facultas privilegii concessis ab Alexand. VI. Innocentio VIII. Leone X. Pio V. & Clemente VIII. quorum meminerunt Rodriguez Collector privilegiorum, Acosta, & alij referendi; & non potest centies reuocata. Primum, quia est facultas onerosa, & remuneratoria, quæ nunquam præsumitur reuocari, nisi illius fiat expressa mentio, & compensatio reddatur, ut pluribus firmatur tract. de legib. disp. 4. part. 21. §. 2. Secundò, quia, esto, reuocaretur prædictis privilegiis: noua tamen Bullæ concessio vigorem recuperaret: quod non leuiter indicant tot privilegia in contrarium repetitiones: si enim quodlibet ex illis privilegiis noua Bullæ concessione non reuocatur; sed firmum persistit: ut quid tot multiplicentur? Tertio, prædicta privilegia, quibus Bullæ facultas restringitur, non videntur à Religiosis acceptata: sed illis non obstantibus, ex tacito Prælatorum consensu Religiosi absque vilo scrupulo Bulla videntur ad eligendum Confessorem, ut docet Henriquez lib. 6. cap. 16. in comm. litt. P. Ergo facultas in Bulla contenta firma persistit. Quòd si dicas, ea privilegia acceptatione non indigere: quia proprie non sunt privilegia, & concessiones: sed generalis facultatis eligendi Confessorem, quæ in Bulla conceditur, declarationes: obstat: quia ea declaratio non continetur in prædicta facultate generali, cum potius illi contraria sit: quando autem legis declaratio nouum ius constituit, nec in lege contentum, eandem promulgationem, & acceptationem expostulat, ac si effectus nouiter constituta.

2. Nihilominus censo verius, prædictis Religiosis Bullam non prodesse quoad facultatem eligendi Confessorem, oboliuendique à referuatis. Moueo: quia est sententia fere omnium Doctorum, qui sua scripta typis mandarunt: sic enim tradit Ledesm. 2. part. 4. quest. 29. art. 2. Collector. privileg. in Compend. Mendicant. verb. Cruciatæ, & verb. Absoluto quoad Fratres. & ibi Cordub. in annotat. & super Reg. D. Francisca. cap. 7. quest. 8. punct. 2. & Compend. Bernard. verbo, Bulla Cruciatæ. Passarell. de privileg. Minor. cap. 1. Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars I. V.

10. Sorbus post Compend. Mendicant. pag. 544. & verbo Cruciatæ. Henriquez lib. 6. cap. 6. §. 9. & cap. 16. n. 7. & lib. 7. cap. 22. Candelab. aureum 1. part. de absolut. num. 25. alias 35. Rodriguez 99. regular. tom. quest. 21. art. 10. & in explicat. Cruciatæ. §. 9. num. 24. & seq. Sebastianus de Acosta quest. 107. Villalob. clausul. 9. §. 3. num. 14. Garcia de beneficiis. p. cap. 5. à num. 60. & seq. Suarez 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 16. à num. 1. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 7. §. 2. num. 8. Secundò, quia citò in Bulla æque Religiosis, ac sæcularibus concessa fuerit potestas eligendi Confessorem, & absoluedi à referuatis. At Alexand. VI. sicuti refertur in Compend. Ordinis Cisterciens. verbo, Bulla Cruciatæ. §. 1. & in tomò privilegior. eiusdem Ordinis, privileg. 16. num. 7. prohibuit Cisterciensibus Cruciatæ vsum: & Innocent. VIII. relatus in Compend. privileg. Mendicant. verbo, Confessiones, & Confessores §. 6. eundem vium Augustinianis prohibuit: quam prohibitionem ad Minores extendit, ut constat ex eodem privileg. verbo, Absolutio ordinaria quoad Fratres, §. 12. Quod confirmauit Leo X. relatus in eodem Compend. §. 17. & 18. & verbo, Cruciatæ. §. 3. & 5. & ibi Collector, & Pius V. pro Dominicanis, & nouissimè Clemens VIII. & Paulus V. pro omnibus Regularibus declararunt; nunquam esse, nec fore suæ mentis in facultate Cruciatæ, aliorumque indultorum concedentium facultatem eligendi Confessorem comprehendere Religiosos. Ergo facta hac declaratione potestas, quæ generalis erat, restricta remanet: quæ tamen restrictio non tollitur per subsequentem Cruciatæ concessionem. Tum, quia semper præsumitur concedi sub ea limitatione, dum contrarium manifestè non exprimitur. Tum, quia satis in iure receptum est, speciem non derogari per genus, iuxta Gloss. fin. in c. Generi. de reg. iuris, in 6. & pluribus comprobatur 22. 3. de legib. disp. 1. p. ult. §. 4. n. 14.

3. Alias rationes, meo iudicio, inefficaces cumulant in probationem huius sententiæ plerique ex prædictis Doctoribus, quas breuitatis causa omitto. Solum aduerto, non mihi probati modum, quo Suarez suam sententiam firmat: existimat namque Bullam Religiosis non prodesse: quia illa facultas generalis eligendi Confessorem nunquam illis fuit concessa: sed semper ab illa fuerunt excepti. Ad quod asserendum mouetur, tum ex prædictis Bullis Leonis X. Pij V. Clementis VIII. & Pauli V. asserentibus, neque esse, nec fore Pontificis intentionem, Religiosos sub illa facultate comprehendere: & cum sit lex declaratiua, extendi potest ad præterita. Tum ex ratione: quia in generali concessione non veniunt, quæ quis in specie non esset verisimiliter concessurus, ex regula generali, de Reg. iuris, in 6. At non est verisimile, hæc facultatem sic generalem eligendi Confessorem velle Pontificem Religiosis quibuscunque concedere. Primum, quia talis facultas in non leue detrimentum discipline religiose, & obleruantie regularis cedit, ut dixerunt Pius V. & Gregor. XIII. & Clemens VIII. in suis Bullis Secundò, quia in Iubileis, quæ ad tempus, & ob aliquam occasionem specialem conceduntur, ubi hæc facultatem Religiosis Pontifex concedit, verbis clariis, & manifestis id exprimit. Cum ergo id non faciat in præterita, non debet intelligi concessa. Tertio, quia Trident. sess. 25. cap. 10. iudicans expedire Monialibus bis, vel ter in anno Confessores extraordinarios designari: statuit, ut ab Episcopo, vel earum Superioribus designentur: ergo non est credendum, hoc privilegio, quod est quasi perpetuum, quia semper continuatur, remitti Monialibus eorum designationem, quoties sibi placuerit. Neque item mihi probatur secundum fundamentum, quo Suarez & plures alij mouentur, quod sic se habet. In vltima clausula Bullæ Commissarius suspendit omnes gratias, facultates, & indulgentias quibuscunque personis, Monasteriis, locis piis, &c. & postmodum inquit: Exceptis tamen quæ concessa sunt Ordini Mendicantium Superioribus quoad eorum Fratres. quæ exceptio, cum generalis sit, cadit in omnia præcedentia: ac proinde non solum excipit indulgentias, sed quilibet facultates, quæ Superioribus concessæ sint. Ergo excipit facultatem, ne eorum subditi absque eorum licentia Confessorem eligant, & à peccatis absoluantur.

4. Hæc, inquam, rationes mihi non probantur. Existimo namque, facultatem in Bulla concessam eligendi Confessorem æque Religiosis, ac sæcularibus competisse: tum ex verbis generalibus, quibus Bulla vtitur omnibus fidelibus, cuiusque sexus, cuiusque conditionis, & qualitate, &c. sub quibus necessitudo veniit Religiosi. Tum, quia expressè facta mentione, tū Regularium, tum sæcularium, facultatem edendi oua, & lacticia concedit, & plenariam indulgentiam, & facultatem eligendi Confessorem absque vlla distinctione, & à facultate edendi oua, & lacticia in quadragesima Religiosos excipit: ergo, cum in facultate eligendi Confessorem nulla fiat exceptio, sub illa comprehensæ erant: & probatur ex concessione Gregorij XIII. facta Societati, quæ refertur in Comp. priuileg. Societatis verbo, Gratias, usus, §. 2. Concedit namque Gregor. Superioribus Societatis, ut possint subditis vsum Cruciatæ concedere, & limitare, prout sibi visum fuerit. Idemque colligi

potest ex Urbani Bulla in sequenti *pum.* inferenda, ubi manifestè supponit, per Bullam Cruciatam in se spectatam omnibus Religiosis concedi facultatem eligendi Confessorem.

5. Neque obstant rationes, quibus Suarez movetur: nam Innocent. Alexand. & Leo X. solum dixerunt, non esse, nec fore suæ mentis, quòd Bulla Cruciatæ Religiosis profit quoad potestatem eligendi Confessorem, non autem declararent, à principio non profuisse, Pontificemque primò concedentem non habuisse intentionem: quinimò, etsi illam haberet, debeat exprimeret, ut Religiosi ab usu illius facultatis censerentur excepti. Quòd verò Clemens VIII. & Paul. V. addiderint, non fuisse eorum mentem Religiosos in prædicta facultate comprehendere: non probat, à principio comprehensos non fuisse: sed probat, post Bullas Alexandri, Innocentij, Leonis, aliorumque Pontificum iam non comprehendendi. Ad rationem nego, Pontificum non fore in specie concessurum hanc facultatem Religiosis. Concessit utique, ut sic Religiosi excitarentur ad subsidium ferendum bello contra Ecclesiam inimicos, & fides dilataretur: neque illa concessio, quæ in vi privilegij reuocabilis sit, cedere potest in graue Religionis detrimentum, aliàs iniquè processisset Pius IV. anno 1561. qui Bullam hoc tenore concessit, prout Ioan. de Salas *quest. ult. in explicat. Bullæ*, testatur se vidisse: *Concede su Santidad, que todas las demas personas, aunque sean Religiosos, y de las Ordenes Mendicantes, sin que tengan licencia de sus Superiores, puedan tomar y se escribir para ello goçen del dicho Jubileo plenissimo, y puedan elegir Confesor Clerigo, o Religioso, el qual oida su Confesion, pueda absolver de todos sus pecados, quanto quier graues, y enormes, &c. Et infra: Y quiere su Santidad, que cada vez, que tomare esta Bula goçen de nuevo de todas las otras, que hubieren tomado, especialmente desta gracia, de elegir Confesor, y ser absueltos plenariamente, aunque sean, como dicho es, Religiosos, o Religiosos, aunque sean mendicantes, sin licencia de sus Superiores.* At non est affirmandum, Pontificem in hac concessione peccauisse; sed, esto, minus fuerit conueniens, non tamen absolutè iniquum. Etenim, sicut aliquibus hæc facultas eligendi confessorem aniam peccandi præbet: aliis verò difficultas recurrendi ad Superiorem pro commissis, occasio est, ne statim à peccatis resurgant: sed in grauiora labantur, & continuo peiores fiant: quapropter & concessa facultas, & illius restrictio legitimos fines habere possunt. Quod verò ex Trident. adducitur, simile non est. Aliud enim est legem statuere, aliud privilegium & ex causa onerosa concedere. Privilegium namque fauorabilius debet esse, quam lex: quia id sonat nomen privilegij, præcipue cum pro limitato tempore sit concessum. Adde Trident. non prohibere, quin pluries, quam bis, vel ter Confessores designentur: sed præcipit, ut ad minus bis, vel ter fiat eorum designatio, quæ lex non impedit specialia privilegia: neque specialia privilegia eligendi Confessorem eam legem infringant: sed potius eius inuentum fouent.

Secundum argumentum de exceptione apposita in Cruciatam minus efficax est. Quia reuocatio caluum à Superioribus facta non est in fauorem Religiosorum, esto, cedat in illorum bonum: sed est in eorum grauamen: siquidem restringit facultatem eligendi Confessorem aliàs illis competentem: & cum concessio facultatis sit fauor, illius restrictio, & denegatio onus erit. Non igitur ea exceptio intelligi potest de hac facultate: sed de facultate, quæ in fauorem Religiosorum cedat. Deinde, illa exceptio intelligi debet de iis, quæ prius suspenderat Commissarius, aliàs exceptio non contineretur sub regula. At Commissarius facultatem referuandi casus, utpote ad gubernationem ecclesiasticam pertinentem, non suspendit: sed solum suspendit indulgentias, facultates, & privilegia à Sede apostolica concessa obtinendi absolutionem à peccatis, & censuris. Ergo ex vi illius exceptionis nullatenus infertur, Religiosos Bulla vi non posse.

6. Quapropter affirmo, etsi in prædicta concessione à principio æque Religiosi, ac sæculares continerentur: at post factas declarationes, & restrictiones tot Pontificum, nullatenus comprehenduntur: quia semper censetur facultas sub ea restrictione concedi: quod amplius constabit ex solutione rationum oppositarum sententiæ. Ad primam, in qua Basil. Ponce magna vim facit, tamen leuis sit considerationis, respondeo, esto privilegium onerosum plerumque non reuocetur: at de facto reuocari potest causa iusta intercedente, etiam non soluta cõpensatione, ut prædicto loco de legib. probaui. Verum in præsentia non reuocatur privilegium, sed restringitur aliqua ex parte ob bonum Religionis, quod minus est. Præterquam quòd hoc privilegium nemini restringitur, postquam illi est concessum: sed conceditur illi iam restrictum: ac proinde non habet locum argumentum Basil. de cõpensatione facienda. Ad secundum dico, toties restrictio à Pontificibus publicari, ut aperiens de eorum intentione constat. Adde, opus fuisse à Clem. VIII. eam restrictionem denudè statuere: quia Pius IV. eam de medio sustulit. Si verò est, eo tenore, quæ *suprà* retulimus, Bullam publicasse: & quia Pius V. solum pro Dominica Familia, &

Gregor. XIII. pro Societate eam indixerunt. Ut ergo omnibus Religiosis facultas Bullæ restrictæ competere, necessarium fuit statutum à Clement. VIII. factum. Ad tertium respondeo, ut ibi, & ad septimam dico, restrictionem illam, quæ per modum legis facta est, nulla Religiosorum acceptatione indigere: quia non versatur circa subditorum actiones: sed circa actionem legislatoris, declarando eius voluntatem in privilegij concessione, quæ declaratio ex acceptatione, vel contradictione subditorum non mutatur, ut bene Garcia *dicta 2. p. de benef. c. 5. n. 68.* notauit. Deinde hæc declaratio nullam aliam publicationem exigit præter eam, quæ possit in notitiam privilegiorum venire: quia hoc satis est, ut illis conferret, qualiter privilegium sit illis concessum. Hoc autem abundè obtinetur per publicationem Romæ factam: quia ibi Capita Religionum, & illarum procuratores existunt, quibus restrictio intimata omnibus Religiosis intimata censetur.

7. Quòd ad Nouitios attinet, *tract. 16. disp. 1. pun. 10. n. 9.* dixi, Bullam privilegio eligendi Confessorem, & absoluenti à reueruatis, vi posse: quia comparatione illorum non est restrictio facta: quippe ipsi non sunt proprie Religiosi, ex textu in cap. *Religiosi de sentent. excommunicat. & ibi Ioan. Andr. & pluribus firmat Tiraq. de retroque tractu, l. 1. p. §. 1. gloss. 8. num. 29.* quod verissimum est in iis, quæ odia, & non fauores spectant, ut in præsentia. Atque ita præter Suarez *ibidem* relatum docet Rodrig. in Bulla, §. 9. numer. 27. Henric. lib. 6. cap. 16. num. 3. & 27.

§. III.

Quid dicendum est de Religiosis Societatis Iesu, quoad eligendum Confessorem virtute Cruciatæ.

1. Quid sit certum.
2. Statuitur Bulla Gregorij, illiusque declaratio.
3. Quibus aliqui probent, non a Cruciatæ concessione prædictam Bullam Gregor. reuocari.
4. Fit illis satis.
5. An pro peccatis non reueruatis Bulla prodesse possit.

1. Si vera est sententia, quam superiori cap. firmatam relinquo, manifestum est, Religiosos Societatis Iesu non posse Bulla Cruciatæ, vi, quoad eligendum Confessorem, & absolutionem à reueruatis obtinendam, cum Bulla Clementis VIII. edita anno Domini 1599. Nouembr. 23. omnes Religiosos vtriusque sexus comprehendat, sub quibus necessario omnes, qui in Societate vota biennij emiserunt, intelliguntur. Sed, quia non desunt Doctores, qui censent, Bullam Clementis VIII. & illius de facultate Cruciatæ eligendi Confessorem restrictionem, vim non accepisse, eò quòd à pluribus Religiosis recepta non fuerit: tamen ab aliquibus admittuntur: enim, esse necessarium, à maiore parte Religionum acceptam fuisse, ut vim aliquam sortiretur, placuit figuratim de Religiosis Societatis Iesu hanc quæstionem enodare.

2. Pro cuius decisione præmitto, Gregorium XIII. in sua Bulla, quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem*, edita 3. Maij anno 1575. & referuntur in Com. priuil. Societ. Iesu, verbo, *Absolutio*, §. 11. *et verb. Gratiarum usus*, §. 2. vsum Cruciatæ, & quoruncunque indulutorum, quoad potestatem eligendi Confessorem, sub iis verbis prohibere. [Ne quis autè apostolicorum indulutorum prætextu regularem, ac exemplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conservari volumus, dissoluere, aut relaxari præsumat, non esse, nec fore vnquam mentis nostræ, aut Sedis apostolicæ, ut personæ Societatis absque expressa Superiorum eiusdem Soc. licentia vtratur facultatibus: quæ in Iubileis, Bullis Cruc. confessionalibus, aut aliis quibuscunque apostolicis indultis, siue Communitatibus, siue priuatis personis, siue piis locis, aut quomodocunque aliter hæctenus concessæ sunt, aut in posterum conceduntur, etiam in illis expressè indulgearur, ut omnes Regulares etiam Mendicantes, huiusmodi facultatibus vi possint: si quòd autem usus aliquorum ex prædictis facultatibus personis de dicta Societate ab eiusdem Societatis Superioribus concederetur, ut nulli earum liceat, nisi intra numerum eorum, qui ad cõfessiones personatum eiusdem Domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, Confessarium eligere, nisi ratione iuneris, aut alia de causa ab eisdem Superioribus aliis Cõfessariis intra, aut extra Societatem cõfitei facultas ad id specialiter daretur, apostolica auctoritate, tenore præsertim, perpetuò declaramus, statuumus, & ordinamus: sicque facta irrita, & inania fore decernimus.] Deinde ipse Greg. 29. Octobr. 1584. prout referuntur *verbo, Gratiarum usus*, §. 2. declarauit, viue vocis oraculo, mentis usque non esse, ut per Bullas Cruciatæ, aut Iubileorum, vel alias similes concessiones, sub quacunque derogatione, aut temporè etiam in eis dicatur, quacunque prohibitione sublata, vel etiam viue vocis oraculo Pontificis S. Petri, aut quibuscunque

alibi hætenus factas, vel in posterum faciendas, censetur derogat uniuersis regulis, aut ordinationibus Societatis, præcipue uero indulto illi per eundem Gregor. XIII. die Maij. 1775. concessio scilicet, ne personis Societatis absque expressa superiorum eiusdem licentia uel licentia facultatis in iudicibus, Bullis Cruciatæ, confessionibus, aut aliis quibuscunque apostolicis indultis quomodocunque hætenus concessis, & in posterum concedendis. Declarauit præterea, posse superiores, dum huiusmodi licentiam concedit, limitare eam ad vnum uel alterius facultatis, & prohibere vsum reliquarum, etiam eadem Bulla, aut indulto contentarum. Quas concessionem nemini esse potest dubium à Societate admittas esse: ac proinde esto, bulla Clement. VIII. recepta non sit, ideoque vim non fuerit sortita, religiosi Societatis Cruciatæ uel non possunt ex prohibitione facta à Gregor.

3. Verum aliqui, disciplina regulari minus intenti audent affirmare noua bullæ cruciatæ concessione cum clausulis derogatorijs omnes prædictas restrictiones, & limitationes de medio tolli, posseque Religiosos quoscuque, etiam Societatis, uel Bulla Cruciatæ ad eligendum Confessorem, ac si nulla illis restrictio facta esset. Cui modo dicendi non leuiter fauet Urban. VIII. in bulla edita ult. Martij. 1269. ubi inquit: *Cum ratio doceat, & experientia comperit, si Religiosis ualde perniciosum existere, ut eorum Religiosis licitum sit, Confessarij sibi eligere. Et licet feliciter recordar. Gregor. XIII. ac Clemens octauus, & Gregor. XV. Romani Pontifices, prædecessores nostri, per suas in forma beatis litteras, expressè prohibuerint, ne Religiosi Societatis Iesu facultatis Cruciatæ sanctæ uel absque Superiorum suorum licentia ualerent nihilominus, quia nonnulli existimant, ex clausulis litterarum dictæ Cruciatæ cuiuscunque ipsius Societatis priuilegio derogari, & propterea ipsi Religiosi huiusmodi facultatis uel licentiam esse, speciali ad hoc nostro & apostolice Sedis opportuno remedio necesse sit. Nam, si nouum remedium necessarium est; Ergo sentit Pontifex, prædictis bullis Gregor. XIII. Clement. VIII. & Gregor. XV. non satis esse prouidum. Præterea, cum referat Pontifex sententiam illorum Doctorum, qui affirmant, ex clausulis Cruciatæ nostris priuilegijs in contrarium derogari, potestatemque eligendi confessorem Religiosum integrè communicari, non damnari, nec reprobatur, imò tacitè eam approbat, asserens, necesse esse de opportuno remedio prouidere.*

4. Sed hæc leuia sunt: nam ut ex superiori puncto constat, Bulla cruciatæ solum facultates, indulta, & priuilegia, quæ illius uisui obstat possunt, reuocari: sed restrictionem, & limitationem facultatis in eadem Bulla concessæ, quæ priuilegia non sunt censenda. Neque obstat, Pontificem referentem illorum sententiam, qui affirmant, clausulis bullæ prædictas restrictiones derogare, non condemnasse: fat enim in actu exercitio, & opere ipso damnauit nouam prohibitionem utendi cruciatæ expellens, quæ licet simpliciter necessaria Religiosis Societatis non esset; erat tamen opportuna ad falsam illorum sententiam de reuocatione priuilegiorum nostrorum comprimendam. Igitur Urbanus VIII. in prædicta Bulla inquit: *Non pro nostri pastoralis muneris debito, ea quæ ipsius Societatis quieti, & pacifico statui, ac obita Superioribus obedientia seruanda, opportuna esse cognoscimus, salubriter prouidere uolentes, motu proprio, & ex certa scientia maturaque deliberatione nostra, ac de apostolica potestate plenitudine, hac nostra perpetuè ualitura constitutione sancimus, nulli Religiosorum eiusdem Societatis licere facultatibus Cruciatæ huiusmodi in quacunque mundi parte publicata, uel publicanda, quoad eligendum Confessarium, & obtinendam absoluiionem à casibus reueruatis uel; neque eis quoad eligendum Confessarium, & obtinendam absoluiionem prædictæ facultatis Cruciatæ huiusmodi suffragari, minusque prædictas litteras sub quibuscunque eiusdem cruciatæ concessionibus, extensionibus, prorogationibus, & confirmationibus factis, & pro tempore quomodolibet faciendis comprehendere: si que per quoscuque iudices ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definituri debere, ac irritum, & inane sit locus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, uel ignoranter contigerit, decernimus. Non obstantibus, &c. Quæ litteræ in omnibus Collegijs publicatæ fuerunt; esto id necessarium non esset. Ex quibus nullus relinquitur locus dubitandi, nemini à Societate licere uel Bulla Cruciatæ ad eligendum Confessorem, & obtinendam à reueruatis absoluiionem: neque noua Bulla cruciatæ concessione prædictam restrictionem reuocari, nisi illius fuerit mentio expressa. Quod effectius procedit, dum Urbanus VIII. uisit, qui temere præsumitur noua cruciatæ concessione reuocare remedium, quod ipse motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione iudicauit opportuno Religiosorum statui, concedereque facultatem liberam eligendi Confessarium, quam ipse, cum ratione, tum experientia comperit esse affirmat Religionibus ualde perniciosam existere.*

5. Superest decidendum, an saltem pro peccatis non reueruatis possint Societatis Religiosi eligere uirtute bullæ Confessarij, qui eos absoluat? Et breuiter respondeo, si uera est sententia, ut mihi uerissima uidetur, cruciatæ noua concessio non reuocari restrictionem factam à Clement. VIII. & specialiter pro Religiosis Societatis Iesu à Gregor. XIII. nullatenus possunt Religiosi Societatis uel Bulla cruciatæ ad eligendum Confessorem, etiam pro non reueruatis: quia absoluiio facultatis eligendi Confessarium absque licentia prælati est, in nostra bulla indirecta, cum clausula irritante. Atque ita Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. l. 2. capit. 16. à numer. 3. usque ad 16. At si sustineamus sententiam illam parum probabilem, nouam, inquam concessione cruciatæ prædictas restrictiones, declarationes, seu priuilegia de medio tolli, solumque esse spectandum motum proprium nouiter concessum Urbani VIII. existimo probabilius, posse Religiosos Societatis eligere Confessarium, qui eos à non reueruatis absoluat: quia Urban. 9. 1. 11. in prædicto motu proprio solum interdicit electionem Confessarij in ordine ad obtinendam absoluiionem à non reueruatis, ut colligi potest ex illis uerbis bis repetitis. Nulli Religiosorum Societatis licere facultatibus cruciatæ huiusmodi in quacunque mundi parte publicata, uel publicanda, quoad eligendum Confessarium, & obtinendam absoluiionem à casibus reueruatis, uel; neque eis quoad hanc eligendi facultatem cruciatæ huiusmodi suffragari. Cum enim electio Confessarij solum esse possit ad obtinendam absoluiionem à reueruatis, & non reueruatis, exprimens Pontifex, & excipiens absoluiionem à reueruatis, tacitè electionem Confessarij ab obtinendam absoluiionem à non reueruatis permittit. Præterea id ipsum indicat dictio illa, quæ copulat uerbum antecedens cum sequenti, & illius est declaratio, ex leg. Scia. 20. §. Caio. ff. de secundo instructo. ubi Bartol. num. 1. leg. Titia reuocatores. §. Nihil ff. de legatis, 1. Nam esto, uarias significationes sortiatur, ut uideri potest in Euerard. in loco à natura copula. per totum, quas breuiter collegit Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 3. in præsentem autem manifestum est, appositam esse ad declarationem uerbi antecedentis, quod commune erat iuxta ea, quæ tradit Rota decis. 327. numer. 3. part. 2. duerfor. Socin. iunior. conf. 181. numer. 35. l. 2. Et ita sola electio Confessarij ad obtinendam absoluiionem à reueruatis interdicitur. Permittitur ergo electio Confessarij pro absoluiione à non reueruatis obtinenda.

§. IV.

De facultate Confessarij absoluiendi à censuris, & penis.

1. Ab omnibus censuris Confessarij absoluiere potest.
2. Non potest absoluiere à cessatione à diuinis.
3. A qua irregularitate sit certum, non posse Confessarium absoluiere.
4. Ab irregularitate ex delicto tantum, plures consent absolui posse.
5. Probabilius est, à nulla irregularitate, uirtute Cruciatæ, absolui posse.
6. Opposita fundamenta dissoluantur.
7. A quibus censuris absolui possit. Proponitur dubitandi ratio.
8. A qualibet absolui potest.
9. Quid dicendum de licita absoluiione.
10. Satis sit rationi dubitandi.

1. **C**ertum est, Confessarium uirtute bullæ absoluiere posse ab excommunicatione, suspensione, & interdicto: quia uerè sunt censuræ, iuxta textum in cap. Quarenti de uerbi significat. & in prædicta Bulla datur facultas absoluiendi ab omnibus censuris.

2. Duplex tamen est difficultas. Prima, an uirtute huius facultatis absoluiere Confessarius possit à cessatione à diuinis. Et ratio difficultatis est: quia cessatio à diuinis species est interdicti, & censura, ut tradit Couarun. cap. Alma. 2. p. §. 2. in princip. Sæus in 4. disp. 22. quest. 3. art. 1. Si igitur uirtute cruciatæ absoluiere Confessarius potest ab interdicto, & à qualibet censura, etiam à cessatione à diuinis, uideatur absoluiere posse. Sed omnino oppositum tenendum est: quia cessatio à diuinis non afficit personam, pro cuius causa imposta est; sed afficit locum sacrum, in quo diuinas laudes filere facit. At uirtute cruciatæ, qui illam habet absolui potest à censuris contractis, non locus sacer: ergo uirtute cruciatæ tolli non potest cessatio. Deinde cessatio à diuinis, esto, species esset interdicti localis, & censura; est tamen censura quæ solum per iudicem loco sacro imponitur: censura, pro qua Bulla potestatem absoluiendi concedit, est censura, quam absoluiendus contrahere ipso iure potest. Ergo pro cessatione à diuinis nulla in Bulla conceditur facultas, licet nec pro interdicto locali & tradit Rodrig. additionib. ad Crucia. §. 9. num. 60. Villalob. claus. §. 2. n. 26. & 27.

3. Secunda, & grauior difficultas est, an uirtute bullæ ad irregularitatem possit absolui? Et quidem de irregularitate im-

posita ob indecentiam, qualis est, quæ oritur ex bigamia, ex defectu natalium, ex homicidio auctoritate publica facto, omnes Doctores conveniunt, te absolvi non posse: quia hæc irregularitates nec sunt censure, neque ecclesiasticæ pœnæ; sed, quedam impedimenta ab Ecclesia statuta pro suscipiendis Ordinibus, beneficiisque ecclesiasticis in cultum, & reuerentiam ecclesiastici status. Ob quam rationem eadem certitudine existimo, te non posse virtute Cruciatæ absolui ab irregularitate contracta ex homicidio, siue voluntario, siue casuali: quia est, illa irregularitas imposita sit in pœnam delicti commissi, simul etiam imponitur ob indecentiam, & improportionem, quam habes cum ecclesiastico statu. Non enim mansuetudinem Christi, qui pro nobis vitam exposuit, vales representare: cum ab alio vitam abstuleris, id eoque Sotus lib. 4. de infirmit. quest. 1. art. 4. etiam de aliis irregularibus pœnalibus admittat, virtute Cruciatæ te posse absolui, de hac irregularitate omnino negat. Quapropter controversia sita est de absolute ab irregularitate contracta ex iniqua administratione Sacramentorum, ex violatione censure, & apostasia, vel hæresi.

4. Ab hac irregularitate posse virtute Cruciatæ te absolvi docent Sotus in 4. dist. 22. quest. 3. art. 1. Cordub. de indulgent. quest. 43. dub. 4. & in sum. quest. 58. et qu. 144. Medina. 1. 2. q. 96. art. 4. & lib. 1. sum. cap. 11. fol. 51. Gutierr. lib. 1. canon. 99. cap. 3. & testatur de consuetudine viros doctissimos Bannez 2. 2. quest. 64. art. 8. probabilem reputat Rodrig. 8. 9. num. 64. Sæ verbo, Absolutio. n. 20. Mouentur: quia prædicta irregularitas est vere censura: quia est sententia, & pœna Ecclesiastica, vt dicitur Extratrag. de privilegiis. §. Obseruent. & colligitur ex Trident. sess. 24. cap. 6. Et est, irregularitas hæc non sit censura: at negari non potest esse ecclesiasticam pœnam: sed bulla concedit facultatem absolendi, non solum à censuris, sed etiam à pœnis ecclesiasticis. Ergo concedit facultatem absolendi ab irregularitate. Quod si dicas, in bulla tantum concedi facultatem absolendi à censuris, & pœnis, non autem dispensandi: irregularitas autem non absolute, sed dispensatione tollitur, vt tradit Syluest. verbo, Irregularitas, in fine. Ergo pro irregularitate nulla est facultas in bulla concessa: obstat: quia sæpe irregularitas absolute tolli censetur, teste Gerson. alphabet. 33. litt. Q. Couarru. in sum. qu. 26. & quest. 43. de indulgent. 2. 2. et 3.

5. Sed oppositum longè probabilis est, nempe, à prædicta irregularitate non posse virtute Cruciatæ absolui. Sic docent Nauarr. cap. 27. num. 194. et num. 250. Ledesma. 2. part. quart. quest. 26. art. 2. Couarru. ea. Alma mater. 1. par. 5. 6. n. 6. Villadiego tract. de irregularitat. col. 43. in fine. Henriquez l. 7. de indulgent. cap. 13. n. 6. & lib. 13. cap. 1. Anton. Gomez claus. 10. in Cruciat. num. 30. Villalobos claus. 9. m. 91. Auila de irregularitat. dub. 14. & alij communiter. Ratio præcipua est: quia nec nomine censura, nec pœnæ venit irregularitas. Non censura: quia definiens Pontifex in cap. Quarentia. de verbor. significat. quæ sub censura intelligatur, solum meminit excommunicationis, suspensionis, & interdictionis. Et merito: quia hæc ad correctionem delinquentis abhibentur: at irregularitas non in correctionem, nec præcipue in delicti punitionem, sed in reuerentiam, & cultum ecclesiastici status constituitur à iure, id eoque à ratione censure omnino excluditur. Neque etiam sub nomine pœnæ, de qua in bulla est sermo, irregularitas intelligitur. Etenim pœna ibidem præscripta est, quæ impedit susceptionem penitentiae, & Communionis, vt si Confessor te suspendisset à confessione, vel Communione suscipienda pro aliquo tempore, vel tu ob aliquam iustam causam eam tibi pœnam impolulisses, vel certe, vt mihi placet, apposita est ob stylum, & vsum antiquum, quo fideles à Communionem arcebantur ob aliqua delicta, iuxta textum in cap. Presbyter 82. dist. cap. De his vero. 23. quest. 2. Ab his ergo pœnis, si quæ sint, virtute Cruciatæ absolui potes, non ab aliis, quæ vsu penitentiae, & Communionis non impediunt, vt manifestè colligitur ex ipsa Bulla dicente: *Y para que con mas puridad. de sus conciencia.* Attendit ergo ad removendas censure, & pœnas, quæ puritati conscientiae obstare possunt. Cum autem irregularitas non sit pœna, quæ penitentiae, & Communionis susceptionem impediatur, sub concessione absolendi à pœnis non comprehenditur. Et comprobari potest ex his, quæ tradidi tract. de penitent. p. 14. n. 16. Deinde, si virtute Cruciatæ absolui potes ab irregularitate ob delictum contracta, vt quid Commissario concessa est potestas dispensandi in irregularitate, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, apostasiæ, hæresis? Quinimò ex parte Confessarius amplio rem haberet facultatem, quam Commissarius: siquidem potest dispensare in irregularitate proveniente ex apostasia, & hæresi, pro qua non conceditur potestas Commissario. Adde, Trident. Episcopis concedere facultatem dispensandi in omnibus irregularitatibus, excepta homicidij voluntarij, ex delicto occulto provenientibus. At, si Confessarius virtute Cruciatæ dispensare potest in prædictis irregularitatibus, eius potestas ad irregularitates publicas extenderetur: quia nulla est in bulla restrictio, ac proinde amplio rem Confessarij virtute bullæ haberetur

facultatem, quam Episcopi ex Trident. Hoc autem verisimilis non est. Ergo potestas bullæ ad irregularitates nullo modo extenditur.

6. Neque obstat oppositæ sententiæ fundamentum. Admitto, aliquam irregularitatem esse pœnam ecclesiasticam: nego tamen, inde inferri, esse censuram: quia non omnis pœna censura est, aliàs degradatio, depositio, privatioque beneficij essent censure, & ab illis potes virtute bullæ absolui, quod est absurdum: solum enim à pœna, quæ medicinalis est, quæque susceptionem penitentiae, & Communionis impedit, virtute Cruciatæ absolui potes, vt dictum est. An autem irregularitas absoluitur, vel dispensetur? Respondeo, esto, aliquando absolui dicitur, improprie tamen dicitur, neque rescripta Pontificia eo verbo absoluteionis videntur, sed verbo dispensandi: & merito: quia ea, à quibus qui absoluitur, iure tolli postulant, eorumque sublatio iuri est conformis, id eoque nomine absoluteionis declaratur. Secus est de illis, quorum sublatio iuri aduersatur, sicut est irregularitas, quæ iure ipso ita tuente perpetua est, nec tolli debet, ac proinde eius sublatio, vt pote aduersa iuri, dispensatio dicitur.

7. Postea autem, quod virtute Cruciatæ ab omnibus censuris, etiam Sed apostolica referuatis, absolui potes, superest inquirendum, de quibus, censuris intelligatur, an de censuris à iure, vel etiam ab homine laicis, an de occultis, vel etiam de publicis, & ad forum contentiosum deductis? Videtur autem, ab omnibus te absolui posse, siquidem bulla nullam apponit limitationem. Non igitur est à nobis apponenda, præcipue cum privilegium Principis latam admittat interpretationem. In contrarium autem est, quia ex hac absoluteione, non leuiter iurisdicchio Ordinarij perturbaretur. Ergo non est præsumendum, Pontificem eam concedere potestatem. Quod efficaciter confirmari potest primò ex restrictione facta à Trident. sess. 24. cap. 6. Episcopis, quibus, esto, concessa sit ampla facultas absolendi, & dispensandi in censuris, & irregularitatibus, restringitur tamen, dummodo ad forum contentiosum deducta non sint. Non igitur est credendum, Confessario, absque vlla restrictione, facultatem concessam esse per baliam quam Episcopi Trident. negat. Deinde ex Extratrag. Sixti V. Essi Dominici. la. 2. de penitent. et remissionib. ubi virtute bullæ, aliorumque privilegiorum absolui prohibetur denunciatus vel publicè diffamatus. Tandem, quia esto, privilegium Principis, & potestas dispensandi iare interpretari debet, id intelligendum est, nisi in præiudicium tertij cedam: nam quoad eam partem strictam habere debet interpretationem. At ea potestas maxime odiosa est Ordinarij, & in eorum præiudicium non leuiter cedit. Ergo strictè interpretanda est, ac proinde asserendum, non extendi ad censuras publicas, & ad forum contentiosum deductas.

8. Sed nihilominus verius existimo, virtute Cruciatæ à qualibet censura, siue à iure, siue ab homine: siue publica, siue secreta, siue deducta ad forum cōtentiosum, siue non, te validè absolui posse. Ita docuit Ledesma. 2. p. 4. quest. 26. art. 1. fol. 371. Sotus in 4. dist. 22. art. 3. vers. Primus eius casus. Polanc. in Aretorio, c. 4. vers. Si quis. Angles florib. 2. p. quest. unica de excommunicat. art. 4. difficult. 2. Henric. lib. 8. de Eucharist. ca. 60. n. 4. & lib. 7. de indulgent. ca. 13. num. 2. Rodrig. in addit. ad Bullam. num. 49. §. 9. Thom. Saach. lib. 6. sum. cap. 17. num. 41. Ratio est supra innuata: quia privilegium principis siue limitatione concessum non est à nobis limitandum. Si enim Trident. Episcopis non limitaret potestatem pro censuris deductis ad forum externum, siue dubio possent ab omnibus censuris, quantumvis essent ad forum externum deductæ, absolueret. At Cruciatæ hanc restrictionem Confessario non appouit. Ergo poterit Confessarius ab illis absolueret.

9. Notanter dixi, valide: nam, si de licita absoluteione loquamur, credo, pendente lite illicitè concedi, nisi forte in loco distant, vbi prorsus censura ignoratur, vt docuit Stephan. Dauila de censur. 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 7. concl. 3. et 4. Mouentur: quia probabilis sententia est, vt postea videbimus, absoluteionem virtute Cruciatæ concessam, non solum pro foro conscientiae, sed etiam pro foro exteriori prodesse. At si pendente lite ea absoluteio concedatur, non leuia incontententia inde sequuntur: impediunt enim Ordinarij iurisdicchio: siquidem in probabili sententia sic absoluitur, de gerere potest, ac si ab ipsomet Ordinario, vel eius Superiore absolutus esset, ipsaque Ordinarij neque absolueret, neque punire amplius possent: quæ sine dubio dedecet. Ergo rationi dissonum est, in ea occasione eam absoluteionem præstare.

10. Neque his obstat ratio dubitandi: negamus namque, ex hac facultate iurisdiccionem Ordinarij perturbari. Tum, quia illicite præstatur absoluteio, pendente lite. Tum quia Ordinarij non acquiescunt sententiæ asserenti, pro foro exteriori absoluteionem prodesse. Ad confirmationem respondeo, ex restrictione apposita in Concilio, & in bulla omiffa inferretur, Bullæ privilegium extendi ad omnes censuras: neque mirum est, ex hac parte amplio rem potestatem Confessario concedi, quam Episcopis: quia Episcopi concedebatur per viam legis, & statuti: at Confessario per viam temporalis, & transuentis privilegij.

illegij. Adde, falsum esse absolutum, & simpliciter, amplio- rem potestatem Confessario, quam Episcopis concedi: siquidem Episcopis conceditur potestas ad omnes irregularitates, quae Confessori denegatur, & ad omnes calos occultos Pontifici re- servatos. Præterea, si Episcopis concederetur potestas ab- soluendi à censuris ad forum contentiosum deducendis, de- beret illis concedi absque vlla dubitatione pro foro exter- no, ex quo aliorum Iudicium iurisdictioni detrimentum patere- tur. Quod tamen non patitur ex concessione Cruciatæ, cum Ordinarij in foro externo absolutionem Cruciatæ non admittant. Ad Extratrag. *Elisi Dominici*, tripliciter Sanch. *dicto lib. 6. cap. 17. num. 43. in fine*, respondet. Primò, non interdiceret ab- solutionem cuiuscunque criminis ad forum externum dedu- cti: sed tantum hæresis. Secundò, non interdiceret absolutio- nem factam virtute Cruciatæ, aliorumque privilegiorum ab alijs Pontificibus concessorum, sed absolutionem factam vir- tute privilegiorum, quæ ab eodem Sixto IV. sint concessa. Tertiò respondet, cessasse iam illam Extratrag. quia fuit qua- si clausula addita ad Bullam Cœnæ, quæ cum suo Authore expiravit.

§. V.

Qualiter absolutio à censuris impendi debeat.

1. Impendi debet satisfacta parte si fieri potest.
2. Quid si alio modo impendatur? Probatur inualidam esse.
3. Contrarium est satis probabile.
4. Nominis partis qui veniat.
5. Negant plures extra Sacramentum Pœnitentiæ absolutionem à censuris præstari posse virtute Cruciatæ.
6. Verius est præstari posse.
7. An absolutio virtute Cruciatæ præstari pro utroque foro?
8. Affirmant plures.
9. Verius est solum pro foro conscientia præstesse.
10. Satisfit contrarius.
11. Absolutus virtute Bullæ si in foro externo delinquit, non est ita rigidè puniendus, ac si absolutus non esset.
12. Qualiter probabitur esse virtute Bullæ absolutum.
13. An possit Confessarius absolovere virtute Bullæ ad reinciden- tiam? Proponitur ratio dubij.
14. Resolvitur negatiua pars.
15. Satisfit rationi dubij anli.

1. **C**onstat ex verbis bullæ relatæ absolutionem à cen- suris concedendam non esse, quin parti, si potes, satisfac- tius, in minus cautionem præstes, iuxta textum in cap. *Venerabilis de sent. excomm. in 6.*

2. Difficultas autem est, an si de facto tibi potenti satisfacere concedatur absolutio, quia de facto satisfeceris, valeat absolutio? Et quidem esse illicitam, nemini est dubium. Quod autem sit inualida, inde probatur: quia est collata à non habente potestatem: cum enim potestas eligendi Confessarius, qui te à censuris absoluat, concedatur sub ea forma, ut satisfacias parti, si potes, electio Confessarij emissa tali for- ma inualida est ergo & absolutio.

Dices, satisfactioem partis in hac delegatione appoftram non esse, vt cõditionem, sed solum vt monitionem illius, quod spectato iure Confessarius seruari debet: quocius autem in delegatione forma iuris communis exprimitur co modo, quo iure communi expoflularur, non inducit conditionem, si aliàs iure communi non inducebat, neque irritat actum, si aliàs iure communi validus est, vt docet Glossa recepta in *Clement. 1. de officio delegat. verbo, Receptis*: & pluribus comprobant Nauarr. cap. 27. n. 37. Couarruu. cap. *Alma* 1. p. §. 9. n. 8. Thom. Sanchez lib. 3. de matr. disp. 33. n. 3. At satisfactio partis in absolutione censuræ ita à iure expoflularur, cap. *Ex parte. el. 1. de verbor. significat.* illius omiffio absolutionem non irritet, neque irritare debet in hac delegatione: & ita tradit Emman. 1. 1. *sum. cap. 83. n. 4.* & probabiliffimum reputat Sanch. *d. lib. 3. de matr. disp. 33. n. 3. circa finem.*

Sed contra: quia satisfactio partis non solum expoflularur in delegatione Confessarij, vt ipse absolutionem concedat, sed etiam ipsi pœnitenti iniungitur, vt electionem Confessarij faciat, & sub ea forma ei traditur facultas Confessarium eligendi. At iure non inest, quod electio Confessarij concedatur sub partis satisfactioem: ergo sic concessa conditionem importat iuxta ea, quæ Gloss. tradit in cap. *Cum dilecta. de rescript. verbo latus*, & ibi Abbas num. 12. Couarruu. in cap. *Alma* 1. p. §. 9. n. 8. Atque ita absolutionem esse nullam, si tibi præstetur, parte non satisfacta, cum satisfacere possis, docent expressè Ledefm. 2. p. 4. *quæst. 26. arr. 1. fol. 359.* Nauarr. lib. 3. *confessor. tit. de Regulari. conf. 75. nu. 36.* aliàs lib. 5. *de sentent. excommunicat. conf. 49. num. 1.* Gutierrez. allegat. 9. nu. 6. Medin. lib. 2. cap. 12. fol. 303. Ang. *Florus* 2. p. *quæst. vnica. de excommunicat. arr. 4. distict. 9.* Cordub. *sum. quæst. 18. p. 1. dicto 2. & quæst. 187. p. 4.* & lib. 5. *quæstionary, quæst. 43. dub. 3. in fine.* Henriquez lib. 7. *de in-*

dulgent. cap. 13. num. 2. Manuel sibi contrarius in *Bulla §. 9. num. 52.*

3. Cæterum, etsi hæc sententia communis sit, credo cum Thom. Sanch. *dicta disp. 33. num. 3.* probabiliffimum esse, valida fore absolutionem: quia satisfactionem partis non tibi exigit Pontifex, vt conditionem ad concedendam potestatem eligendi Confessarium, aliàs electioni Confessarij præmittenda foret, neque etiam vt Confessarius te absoluat, sed solum præscribit modum in absolutione seruandum. Quod non leuiter colligitur ex verbis bullæ, si bene expendantur. Nam concessa facultate eligendi Confessarium, & absoluedi ab omnibus censuris, & pœnis, nulla de satisfactione partis mentione facta, postmodum subiungit: *T en caso que sea necesario satisfacion para conseguir la dicha absolucion, la hagan por sus personas, y auiendo impedimento la puedan hacer sus le- rederos, o otros por ellos.* In quibus verbis nullum est, quod in- dicit potestatem absoluedi sub conditione satisfaciendi parti concedi, quin potius manifestè indicatur, Pontificis metem nullam aliam fuisse, quam monere Confessarium, qua satisfac- tione contentus esse posset, ad præstendam absolutionem.

4. Nominis partis, cui est satisfactio præstanda, non intelli- gitur Iudex, nec Notarius salarium recepturus, nec fideus, ne- que alius, cui est per Iudicem pœna applicanda, sed ille tan- tum, cui satisfactio debetur, & in cuius fauorem excommu- nicatio lata est, vt docuerunt Ledefm. 2. p. 4. *quæst. 26. arr. 1.* Cordub. *de indulgent. q. 43. dub. 3. in fine.* Gutierrez. lib. 1. *qq. canon. cap. 5. n. 29.* Emman. Rodrig. §. 9. num. 53. Auila *de censur. 2. p. c. 7. disp. 3. dub. 7.* vbi aduertit, semper curandum esse, vt satis- factio reipta ante absolutionem exhibeatur: quia obtrata ab- solutione læpius solet omitti. Quod si satisfactio incerta fue- rit, vel dubia, sub cautione valide, & licitè præstari absolutio potest, vt notauit Nauarr. cap. 26. n. 7.

5. Sed, an hæc absolutio à censuris in Sacramento Pœnitenti- æ, an extra, præstari possit, difficultate non caret. Negat extra Sacramentum Pœnitentiæ præstari posse Cordub. in *sum. q. 19. fol. 60.* Nauarr. cap. 26. n. 31. & lib. 1. *conf. 28. tit. de sentent. excommunicat. ad 4. quæstionem, & c. Cum coningat. de rescrip- tis, causa 2. nullitatis pag. 12.* Couarr. cap. *Alma mater* 1. p. §. 11. n. 11. & 16. Sarmiento 1. *select. cap. 9. n. 5.* Rodrig. in *expos. Bul- læ §. 9. n. 54.* Mouentur ob tenorem, quem Bullæ antiquæ ob- seruabant in concedenda hac facultate, qui sic se habeat: *T puedan eligir Confesor, que oidos diligètemente sus pecados, les pueda absoluer de qualesquier crimines, & c. de qualesquier cõ- suras y penas. & c.* Ablatiuū enim illud absolutum, eorū peccatis diligenter auditis, formam inducere videtur, leg. *A ff. de re. ff. de cõdit. & demonstrat.* Et licet in præsentibus bullis ea verba non habeantur, videntur tamen æquivalentia appofita esse: siquidem simul cum absolutione à censuris absolutionem à peccatis Pontifex coniunxit: *T les pueda absoluer de quales- quier pecados y censuras aun de los reservados à la Seda apoflolica, y de los no reservados, todas quantas veces los confessaren.* Indican ergo hæc absolutionem in confessione esse faciendam.

6. Verum, etsi consulum sit in sacramento pœnitentiæ hæc præstari absolutionem, non tamen id necessarium esse, vt bene tradiderunt Sotus in 4. *dist. 18. art. 5. colum. 9.* Henric. l. 7. *de indulg. c. 13. litt. O.* affirmans, commissarium de hac re- consulum sic declarasse. Rodrig. in *additionib. retractans sen- tentiam §. 9. n. 47.* Villalob. *claus. 9. nu. 23.* Auila *de censur. 2. p. c. 7. disp. 3. dub. 13.* Gatica *de benefice. 2. p. cap. 5. num. 53.* Mouentur quia absolutio à censura fieri optimè potest, spectato iure communi, teste Syluest. *Absolutio 3. notab. 3. initio.* Rodrig. Auila, & alijs *suprà*, ideoque parochus absolueret extra confes- sionem à censura non seruata potest, vt probat Cordub. *dicta quæst. 19.* & Episcopus à qualibet seruata virtute Tri- dent. quin confessionem excipiat, vt est praxi receptum, & in articulo mortis quilibet Sacerdos potest à censuris absolueret, nulla confessione audita, vt docet Nauarr. cap. 27. n. 270. §. 6. Sed ex bulla non colligitur obligatio præmittendi confes- sionem sacramentalem. Nam esto, publicaretur facultas absol- uendi à peccatis, & censuris sub illo tenore, *auditis diligenter eorum confessionibus*; non inde inferret, confessionem absolu- tioni à censuris, necessariò præmitti debere: illa enim verba referri possunt ad peccatorum absolutionem, quæ necessariò exigit confessionem; non verò ad absolutionem à censuris, quæ absque confessione fieri potest. Præterea, illa verba non videntur importare conditionem; sed instructionem illius, quod faciendum expedit, vt absoluedi dispositio apprime cognoscatur. At sub illo tenore præfens bulla non publicatur, sed potius illa verba à tempore Pij V. expuncta sunt; forte ne prima opinio inualeret: verba verò, sub quibus potestas absol- uendi conceditur, solum indicant, debere absoluentem esse Confessarium idoneum, qui possit à peccatis absolueret, aliàs non erit aptus, vt censuratum absolutionem concedat, vt bene aduertit Suar. 5. *de censur. disp. 7. sect. 6. à n. 2.* Ergo ex bulla non colligitur obligatio præmittendi confessionem absolu- tioni censurarum. Ergo extra confessionem hæc absolutio impendi non potest.

7. Grauior dubitatio est, an hæc censurarum absolutio, licet

licet

licet

siue in Sacramento Pœnitentiæ, siue extra, concessa proficit absolutio, non solum pro foro conscientie, sed etiam pro foro externo, & iudiciali.

Si absolutio tibi solum pro foro conscientie proficit, sic in publico te gerere debes, ac si adhuc in excommunicatione persisteres, & Iudex poterit te pro delicto commisso punire, & censura ligatum reputare, ac si nulla absolutio concessa fuisset. Secus est, si absolutio pro foro externo, & iudiciali proficit, nam si prodest absolute, impedit, ne Iudex te ob delictum, ob cuius causam censura ligatus fuisti, puniat, & præcipue ne te reputet censura ligatum ab eo tempore, quo abolutionem obtinisti. Sed esto, diuini te immiscueris, non possit te, vt censuræ transgressorem condemnare.

8. Plures enim Doctores non infimæ notæ tenent, virtute Cruciatæ impensam abolutionem prodesse pro vtroque foro. Sic Medin. lib. 2. sum. cap. 12. circa finem. Rodrigu. in explic. Cruc. §. 9. num. 55. ad finem. & in addit. num. 49. & 99. reg. 1. tom. 4. art. 6. & quest. 61. art. 6. & in sum. tom. 1. c. 81. num. 9. Vgolin. de censur. tab. 1. cap. 10. §. 4. num. 5. Bobadilla in sua polit. lib. 2. cap. 19. num. 46. Vega in sum. 1. p. cap. 6. casu. 52. & alij, quos refert, & sequitur Nicol Garcia de benef. 2. p. cap. 5. num. 55. Moutentur: quia in Bulla Cruciatæ conceditur potestas absoluedi absque vlla limitatione fori interni; ergo non est à nobis adhibenda, cum beneficium Principis debeat latam habere interpretationem, leg. Beneficium ff. de constit. Princip. & leg. 28. tit. 34. part. 7. & in dubio interpretari debeamus actum, vt pleno iure valeat, quam debiliore, leg. Quoties. la. 2. ff. de rebus dubiis. Secundo, cum Pontifex intendit, vt solum pro conscientie foro absolutio, & dispensatio proficit, vt videre est in facultate concessa Episcopis à Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. & in dispensationibus, quæ à sacra Pœnitentiaria expediuntur. Cum ergo in Bulla Cruciatæ id non expresserit, pro vtroque foro prodesse absolutio debet. Tertio, absolutio pro solo conscientie foro est nimis limitata, & restricta, ita vt nequeat absolutio simpliciter dici: siquidem virtute illius non potest absolutus se publice, & in exteriori foro diuinis immiscere, quin possit per Iudicem puniri. At in Bulla Cruciatæ conceditur absolutio à censura simpliciter, & absolute: ergo de abolutione simpliciter, & absolute intelligenda est. Quarto, specialiter probatur ex declaratione Pij V. in iudicio anni 1568. 5. Kalendas Decembris, vbi inquit Summus Pontifex: *Declarantes in super, tam presentes, quam alios, quascunque supra concessiones similibus, vel dissimilibus indulgentiarum à nobis, aut prædecessoribus nostris hæcenus emanatas, & in futurum quomodolibet emanandas Litteras, Christi fidelibus ipsis, nisi ad earum effectum in foro conscientie, & penitentiæ consequendum duntaxat non autem foro fori, aut contentioso, nisi satisfecerint, vlla tenus suffragari.* Ex quibus verbis videtur inserti facta satisfactione facultatem absoluedi, quæ in Bulla Cruciatæ conceditur in foro conscientie, & penitentiæ,

9. Cæterum, verius existimo, abolutionem virtute cruciatæ solum pro foro conscientie prodesse, & nullatenus pro foro iudiciali. Sic docuit Couaruu. in cap. Alma. 1. p. §. 12. nu. 16. Nauar. com. 13. de penit. & remiss. & cons. 11. de sentent. excommunicat. alijs 51. & 52. & cons. 4. num. 2. de sepulchris. Ioan. Gutier. l. canon. 99. c. 2. per totum. Philiac. de officio Sacerdot. 1. p. l. 3. cap. 27. ad finem. Tolet. sum. l. 1. cap. 14. num. 8. & 9. Sayrus de censur. l. 2. cap. 20. num. 31. Grassi de censur. l. 4. cap. 15. Auila 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 10. & 12. Suar. de censur. disp. 7. l. 5. num. 21. & 1. a. de relig. tract. 10. l. 9. cap. 2. num. 34. Sanch. l. 6. in Decal. cap. 17. num. 43. Villalob. clausul. 9. bulla, num. 24. Mouaor: quia potestas absoluedi à peccatis, & censuris, quæ confessorio electo in cruciatæ conceditur, est, vt maiori cum puritate possit indulgentiam obtinere, vt constat ex illis verbis: *para, que con mas puridad de sus conciencias, &c.* Sed ad huiusmodi finem consequendum sufficit absolutio pro solo conscientie foro: ergo non est extendenda ad forum iudiciale. Secundo, sub eodem tenore verborum conceditur facultas absoluedi à peccatis, & à censuris. At ob abolutionem à peccatis excusare non potes illos à iudice punitionem, si in iudicio deferantur: ergo neque ob abolutionem à censuris, cum ab eadem forma concessionis vtraque absolutio determinetur, ac proinde eundem effectum habere debet, argum. leg. *in hoc iure ff. de vulgar. & pupillar.* Tertio cum summus Pontifex intendit abolutionem censurarum pro vtroque foro prodesse, non Confessorio, sed Ordinario, vt potest Iudici in vtroque foro, potestatem concedit: quod maxime verum habet in potestate facta per Iubileum, & Cruciatam, aliudve simile priuilegium, quod ad animæ puritatem dirigitur: ex quo stylo necessario inferendum est, facultatem Cruciatæ pro solo conscientie foro prodesse. Quarto, credendum non est, velle Pontificem, Cruciatæ Bulla iurisdictionem ecclesiasticam Ordinariorum aliqua ex parte minuire, eorumque auctoritati detrahere. At, si Bulla concederet facultatem absoluedi à censuris pro foro externo, & iudiciali, graueret detraheret ecclesiasticæ iurisdictioni, & auctoritati: si quidem absolutus erat ob contractum matrimonium, viuentem coniuge: quia prudenter pro-

luit, quasi in illius contemptum, se diuinis miscere poterit, Ergo potestas Cruciatæ ad forum externum, & iudiciale non extenditur.

Neque rationes contrariæ obstant. Ad primam concedo, facultatem absolute concessam, & beneficium Principis late interpretandum esse, nisi ex subiecta materia aliud colligatur, vt in præterit colligitur ob præiudicium ordinariæ iurisdictionis, cui non est visus Pontifex derogare, nisi id expresse exprimat, argumento leg. 2. §. Si quis à Principe. ff. Ne quid in loco publico. Ad secundam respondeo, potius cum Pontifex intendit eius rescriptum pro foro externo prodesse, id exprimit. Adde, in Tridentino oportere exprimere facultatem ibi concessam solum pro foro conscientie Episcopis concedi: quia concedebatur illis, qui in vtroque foro iurisdictionem habebant, ideoque si absolute fuisset facultas concessa, optime præsumeretur pro vtroque foro concessam esse: secus vero est in facultate commissa Confessorio, qui pro externo foro nullam gaudet iurisdictionem. Et forte ob eandem causam in dispensationibus à sacra Pœnitentiaria aduertitur, pro foro conscientie tantum prodesse: quia non cuiusque Confessorio approbato, sed Magistro, vel Doctore in Theologia, seu iure canonico committuntur: qui sapè iurisdictionem habent in foro externo. Ad tertium nego, abolutionem pro foro conscientie deferentem non esse simpliciter abolutionem censuræ, cum de facto, & in te ipsa tollat vinculum, quo ligatus eras, & que Ecclesie confessorio restituit, & capacem reddit illius suffragiorum, aptumque, cui beneficia, & iurisdictiones ecclesiasticæ concedantur, & vbi cesset scandalum, te gerere potes, ac si Iudice esses absolutus. Quapropter absolutio à Iudice postmodum facta, quæque pro foro externo deleruit, non est propria absolutio, cum iam inueniat vinculum censuræ sublatum, sed est abolutionis facta publica, & authentica declaratio. Ad quartum respondeo cum Couaruu. dicto c. Alma. 1. p. §. 12. nu. 16. Gutier. lib. 1. can. 99. cap. 2. nu. 19. Pium V. solum declarasse, eum quem constabat parti satisfecisse virtute Iubilei, & Cruciatæ, absolui posse, tam in foro conscientie, quam externo, ad effectum consequendi indulgentiam, ita vt neque à Iudice, neque à prete impediri possit, quominus confiscetur, & communicetur, aliæque opera præter ad indulgentiam consecutionem requisita. Non tamen inde fit, censeri pro foro externo simpliciter absoluitur: siquidem ad alios effectus te gerere debet, ac si absolutus non esset. Quinimo, obtento iudicio, si non te Superiori absoluedum præsentet, in eandem excommunicationem in foro interno reincident, vt satis indicat ipse Pius V. in sua declaratione dicens: *Quinimo eum in illas postmodum reincidente, & in futurum reincidente & notauit.* Gutier. dicto cap. 2. nu. 20. Suar. l. 4. de relig. tract. 10. lib. 9. cap. 2. n. 38. & seqq.

11. Verum, esto, absolutio data à Confessorio pro foro externo non proficit; sed illa non obstante profficit Iudex aduersus absolutum procedere, ac si absolutus non fuisset: tamen, si de abolutione fidem faciat, temperandum est rigor in punitione: quia verè coram Deo non est censura violator, tamen coram hominibus præsumatur, ac proinde sola ea punicio, quæ necessaria fuerit ad satisfactionem scandalii, & aliorum exemplum, & delinquentis inobedientiam reprimendam, adhiberi poterit, vt bene notauit Suar. dicto t. 4. de relig. rr. 10. lib. 9. cap. 1. num. 36. in fine. Acosta de Andrade in explicat. Cruciatæ, q. 50. Secunda resolutio.

12. Quod, si roges, qualiter probabis, te esse absolutum, vt Iudex credere teneatur, affirmat Medim. in huius Confessor. c. 12. in fin. Rodrigu. in addit. ad supradictum §. 9. num. 51. te iustificenter id probare, si schedulam à confessorio accipias in qua ipse confessorius testetur, te virtute cruciatæ absoluisse, parte satisfacta. Scio tamen Ledelma 2. p. 4. quest. 26. art. 1. col. penult. & Ioan. Gutier. 99. canon. lib. 1. cap. 2. num. 17. non probati dictum testimonium: quia est testimonium Confessorij, qui in iudicio forensi non admittitur vt testis, cum sit Iudex pro solo conscientie foro constitutus: ob quam causam Rodrigu. addidit, ad iudicandos esse duos testes, qui absolutio intersint, & de illa testificari possint. Nauar. verò, l. 5. consil. 11. de sentent. excommunicat. cons. 26. sentiens non esse sufficientem schedulam Confessoris ad faciendam fidem, neque esse turam ad ducere testes, qui absolutio, quæ frequenter datur in Sacramento Pœnitentiæ, intersint, asserit, prædictam schedulam à Confessorio affirmante, satisfacta parte, absoluisse, debere accipi coram Notario, & testibus, & Notarium in fine schedule testari debere, se fuisse à Confessore prædicto absolutum, tali die, & loco, &c. & ad illius abolutionis fidem faciendam illam schedulam datam fuisse. Cæterum existimo, solum testimonium Confessorij, offensa bulla, sufficere, vt Iudex teneatur credere, te fuisse absolutum, & rigorem penæ ordinariæ temperet. Nam, cum, satisfacta parte, non agatur de præiudicio tertij, videtur Confessorio credendum, qui ob officium Iudicis in foro conscientie incapax non est testificandi ex licentia penitentis, & in illius fauorem in foro externo: si enim contrahens secundas nuptias ob acceptum nuncium de morte uxoris, qui fallus fuit, excusatur à penis, quibus afficiendus erat ob contractum matrimonium, viuentem coniuge: quia prudenter pro-

cessit, fidem testi aliis idoneo adhibens, vt probat textus in cap. in presentia de sponsalib. cur non poterit iudex te excusare à censuræ violatione ob dictum Confessarij testantia te absoluisse? Certe potest.

13. Tandem decidendum superest, an Confessarius virtute Cruciatæ absoluerit possit ad reincidentiam? Ratio difficultatis est: quia, cui competit absoluerit potestas, competit potestas ligandi, cum vtrique ab eadem iurisdictione originem ducat, ex Gloss. celebri cap. Cum dilectus de consuetud. Sed virtute Bullæ competit Confessario potestas absoluerit, saltem pro voto conscientia. Ergo etiam competit potestas ligandi. Ergo potest absoluerit ad reincidentiam, quæ est absolutio, & ligatio simul. Deinde, cui plus conceditur, minus concessum esse censetur ex reg. iuris in 6. Cui licet. Sed virtute Bullæ conceditur facultas absoluerit in totum, saltem in foro animæ. Ergo conceditur facultas absoluerit pro aliquo determinato tempore, quod minus est.

14. Nihilominus sententia verissima est, non posse virtute Cruciatæ absoluerit concedi ad reincidentiam. Quam docuit Sotus in 4. dist. 22. quest. 2. art. 3. Nauar. cap. 27. n. 15. Cordub. in sum quest. 29. Couaruu. cap. Alma. 1. p. 5. 1. num. 6. Man. Rodrig. in Cruciat. 8. 9. num. 57. Acosta quest. 91. Gomez clausul. 7. n. 27. Villalob. 2. n. 26. eadem clausul. Ratio est manifesta: quia absoluerit ad reincidentiam, non tam est absolutio censuræ, quam illius suspensio pro limitato tempore, vt probat Ioan. Andr. in c. Veniens, el. 2. de testib. cum Felino in c. Ad reprehendum, de officio Ordinar. col. 2. At in Bulla non datur facultas suspendendi censuram, sed ab illa absoluerit: ergo virtute Bullæ non potes ad reincidentiam absoluerit. Deinde, si, vt aliis placet, absoluerit ad reincidentiam non sit effectum censuræ suspensio, sed illius absoluta sublatio pro limitato tempore, simul est eiusdem censuræ moraliter noua impositio. At Confessario virtute Bullæ non conceditur facultas imponendi censuram, sed tantum illam tollendi. Ergo non est concessa potestas absoluerit ad reincidentiam.

15. Ad primam rationem dubitanti admitto, cui ex iure communi, & ordinatio competit absoluerit potestas, competit etiam potestas ligandi: scilicet si ex privilegio competat. Ad secundam concedo, cui conceditur plus, concedi id, quod minus est, si sub eo contineatur: scilicet si diuersum sit, vt est in presenti: non enim sub potestate absoluerit à censura, continetur potestas absoluerit ad reincidentiam: quippe est potestas omnino diuersa: nam vel est potestas suspendendi censuræ effectus pro aliquo determinato tempore, vel tollendi illam, & denuo imponendi: quodcunque elegeris, manifestum est, diuersum esse à potestate absoluerit simpliciter. Adde, maius quid esse potestas absoluerit ad reincidentiam, quam absoluerit simpliciter: quia est potestas ad duplicem actum diuersum, absoluerit, inquam, & ligandi, cum tamen potestas absoluerit simpliciter vnicum absoluerit actum respiciat.

PUNCTUM IX.

De facultate concessa in Bulla commutandi vota.

1. Extenditur privilegium.
2. Differt potestas commutandi à potestate dispensandi.
3. Gaudens potestate commutandi non potest dispensare: bene è contra.
4. Commutatio in melius propria auctoritate fieri potest: in æquale, & à fortiori in minus, auctoritate Prælati faciendâ est, & ex causa.
5. Nequit potestatem habens tantum commutandi, prestare commutationem in rem minorem.
6. Quæ causa requiratur ad commutationem, & qualis sufficiat virtute Cruciatæ.
7. Quale sit subsidium belli, an spirituale sufficiat.
8. Verius est solum temporale sufficere.
9. Limitatur hæc sententia, vt procedat in commutatione adæquata, scilicet in partiali.
10. Fertur iudicium de predicta limitatione.
11. Dissoluntur rationes oppositæ.
12. Ad hæc votorum commutationem non est opus confessione sacramentali.
13. Omnia vota, tribus exceptis commutari possunt.
14. Non excluduntur ab hæc commutatione vota post publicationem emissa, neque emissa, si sic obinenda commutationis.
15. Finito anno publicationis, expirat potestas commutandi.
16. Quælibet sint vota religionis, castitatis, & peregrinationis Ultramarina, ab hoc privilegio excepta.

17. **A**B hæc materia breuiter me expediam, colligens ea, quæ latius tradidi tract. 15. de voto, à punct. 14. vbi fecerit omnia, quæ difficultatem aliquam ingerere in præsentibus possunt, explicui.

Bulla ergo Latina sic privilegium refert: *Conceditur illis vota (Ultramarina, castitatis, & religionis duntaxat, exceptis) in aliquod subsidium huius expeditionis per eundem Confessorem commutari.* Hispana verò sic habet: *Podra tambien el Confessor commutar los qualesquier votos en algun socorro desta expedicion, excepto los de castidad y religion, y Ultramarino.*

2. Rto huius explicatione ex ibi dictis aduerte, aliud esse commutare vota, aliud dispensare. Commutare votum est transferre vinculum, & obligationem voti ex vna materia in aliam, hoc est, vt loco vnius obligationis alia subrogetur. Dispensare verò est vinculum voti ex aliqua rationabili causa, Superioris auctoritate omnino relaxare. Vnde, vt bene inquit Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. cap. 12. num. 14. commutatio, & dispensatio differunt, tanquam maius, & minus diuersorum generum: differunt enim vt pars, & totum: nam commutatio etiam est aliquo modo dispensatio, non absoluta, sed quoad determinationem materiæ: quippe loco illius materiæ determinatæ, de qua votum erat, alia suscipitur cum eadem obligatione.

3. Hinc manifestè inferitur, gaudentem sola potestate commutandi vota, vti gaudet Confessarius per Bullam electus, nullatenus posse vota dispensare: quia dispensatio, quid maius est, & difficilius, grauiorem causam exigit, quam commutatio. E contra verò gaudens potestate dispensandi, vota commutare poterit ex reg. iuris, in 6. Cui licet, quod est plus licet vtrique, quod est minus, & pluribus firmat Suar. dicto lib. 6. de voto, cap. 12. n. 9. Lessius de voto dub. 11. n. 94. Sanch. lib. 4. sum. c. 53. n. 4. & diximus dicto tr. de voto, pun. 14. n. 4. tamen si plures oppositum probabiliter sentiant.

4. Tripliciter fieri commutatio potest, in melius, in æquale, in minus bonum. Vt commutatio in melius fiat, neque specialiter aliqua causa requiritur, neque auctoritas Prælati, sed propria vouentis auctoritate fieri potest, nisi alicuius legis ecclesiasticæ adit prohibitio, vt ex communi sententia docent Suar. dicto lib. 6. cap. 18. n. 2. Sanch. lib. 4. de voto, 50. à n. 15. Lessius dub. 11. concl. 1. & segg. Ratio est manifesta: quia Deo, in cuius obsequium votum est emissum gratius est, quidquid melius fuerit. At commutationem in æquale, etsi aliqui sentiant propria vouentis auctoritate, & absque aliqua causa prestatari posse, verius censui dicto tract. 15. pun. 15. n. 4. Prælati auctoritate indigere: quia, cum Deo crediti gratior non sit solutio, præsumi nequit illam acceptam habere: quoniam præsumi debet gratius illi esse, cæteris paribus, vt vouens fieri promissis, quam vt ab aliis recedat: Prælati verò ad hæc commutationem faciendam, etiam in rem æqualem, ex causa rationabili necessitati moueri debet, aliàs nulla erit commutatio: quia Prælati in hac commutatione non vt dominus, sed vt œconomus Dei, & illius minister, & dispensator procedit: ergo procedere debet iuxta Dei imperium, & voluntatem, aliàs erit infidelis. At Deus præsumi non potest voluntatem habere, vt absque vlla causa sibi debita relaxentur, etiam aliis debitis æqualibus subrogatis, cum in hac subrogatione nullus specialis honor, & gloria ei accrescat. Ergo nequit Prælati absque causa commutationem voti facere in rem æqualem: & ita docet Suar. dicto lib. 6. de voto, cap. 17. à n. 5. Sanch. lib. 4. c. 50. à n. 14. & nos diximus pun. 15. illius tractatus. Hinc à fortiori constat, in rem minorem non posse etiam à Prælati fieri commutationem absque causa.

5. Sed, an, causa intercedente, fieri commutatio possit in rem minorem ab eo, qui solum potestatem delegatam habet commutandi, affirmant plures relati à Suar. lib. 6. de voto, c. 19. n. 7. Sed rectius negant Panormit. Syluest. Gregor. Lopez Cætan. Nauar. quos refert, & sequitur Suar. loco alleg. quia commutatio essentialiter designat solutionis æqualitatem. Quæ enim parte ab æqualitate discedit, non commutatio, & subrogatio, sed pura relaxatio, & dispensatio dicenda est.

6. Causa autem requisita ad commutationem in rem æqualem præstandam leuis est, vt docuit Suar. dicto cap. 9. n. 5. Sanchez cap. 50. num. 17. Imo Lessius dub. 11. n. 96. affirmat, solum maiorem propensionem vouentis in materiam, in quam faciendâ est commutatio, esse sufficientem causam honestandi commutationem. Pro commutatione verò faciendâ virtute Cruciatæ nulla alia causa exigitur, quam ea, quam secum trahit materia subroganda, scilicet, subsidium ad belli expeditionem: quia hæc commutatio in bonum commune cedit, vt bene notauit Sanch. dicto lib. 4. de voto cap. 50. n. 19. æqualitas autem huius commutationis arbitrio prudentis Confessarij relinquatur, qui eo ipso, quod bona fide procedat, commutatio effectum habebit, vt tradunt prædicti Doctores, & diximus illo tract. 15. de voto pun. 16. in fine.

7. Solum est difficultas, quale sit hoc subsidium belli, in quod necessitati faciendâ est commutatio per Bullam: an, inquam, sit tempore, vel sufficiat spirituale, nempe, orationes, aliæque pia opera pro felici expeditione belli facta? Sufficere spirituale affirmavit Alphons. Deza, Theologus Societatis Iesu, Compluti in publicis prælect. teste Vivaldo Candelab. Sacramentor. 3. p. cap. 14. n. 39. quod & ipse probabile reputat, & casu, quo vouens pauper sit, nec valet temporale subsidium spirituale